1939 ий
9
АПРЕЛЬ
№ 31 (530)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

ВСЕСОЮЗНЫЙ КОММУНИСТИЧЕСКИЙ (большевик-шамыч) ПАРТИЙЫН УСТАВШЕ

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЫН СЕКЦИЙЖЕ

(ВКП(б) XVIII С'ЕЗД ЕДИНОГЛАСНО ПРИНИМАТЛЕН)

Коммунистический Интернационалын секцийже улшо Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий ССР Союз пашазе классын передовой, организованный отрядше, тудын классовый организацийжын высший формыжо улеш. Партий шке пашаштыже марксизмын-ленинизмын теорийже деве руководствоватлалтеш.

Партий пашазе классын диктатуржым пенгыдемдымаш верч, социалистический стройым пенгыдемдымаш да развиватлымаш верч, коммунизмын сеҥымыже верч кучедалмаште пашазе класс деве, крестьянство дене, интеллигенций дене,—путывь советский калык деве руководитлымашым осуществлятлен шога.

Партий шемер-шамычын чыла организацийыштын, общественный, тугак государственный организаций-шамычын руководящий ядрожо улеш, да коммунистический обществым успешно ыштымашым обеспечиватла.

Партий партийын чыла членже-шамычлан ик гай обязательный улшо сознательный дисциплина дене кылдалтше единый боевой организаций улеш. Партий шкенжын сплоченностьшо дене, воля единствожо дене, действий единствожо дене виян. Тидыже программа да устав деч чакнымаш дене, партийный дисциплиным нарушатлымаш дене, фракционный группировка-шамыч дене, двурушничество дене совместитлыдыме. Партийын программыжым, партийын уставшым, партийын дисциплинажым нарушатлыше ен-шамыч деч партий шке радамжым эрыктен шога.

Партий шке членже-шамыч деч партий программа ден уставым осуществитлымаште, партийын да тудын органже-шамычын чыла решенийыштым шуктымаште, партий радамын единствожым обеспечитлымаште да СССР-ысе национальность-шамычын шемерышт коклаштат, тугак тӱнясе чыла элласе пролетарий-шамыч денат братский, интернациональный отношенийым пенгыдемдымаште активный да самоотверженный пашам требоватла.

I.

Партийын членже-шамыч, нунын обязанностьышт да правашт

1. Партийын программыжым признаватлыше, тудын организацийже-шамыч гыч иктыштыже пашам ыштыше, партийын пунчалже-шамычлан подчиватлалтше да членский взносым тӱлышӧ кеч кӧат партий членлан шотлалтеш.

2 Партийын членже обязан:

а) шке сознательностьшым нӧлтымаште, марксизмын-ленинизмын основыжо-шамычым усвоитлымаште пашам нойыде ышташ;

б) партийный дисциплиным строжайше соблюдатлаш, партийын да элын политический илышыштыже активно участвоватлаш, партийын политикыжым да партийный орган-шамычын решенийыштым практикыште проводитлен шогаш;

в) трудовой ден государственный дисциплиным соблюдатлымын образецше лияш, шке производственный, деловой квалификацийым чарныде нӧлтен, пашае техникым овладеватлаш;

г) масса дене связым кечын пенгыдемдаш, шемер-шамычын запросыштлан да нуждыштлан шке жапыштыже откликатлалташ, беспартийный масса-шамычлан партий политика ден решений-шамычын смыслжым умылтараш.

3. Партийын членже правам иметла:

а) партийный политикан практический вопросшо-шамычым партийный погынымашлаште да партийный печатьыште свободный да деловой обсуждатлымаште участвоватлаш;

б) партийный погынымашлаште партийын кеч могай пашаенжым критиковатлаш;

в) партийный органлашке сайлаш да сайлыме лияш;

г) тудын деятельностьшо але поведенийже верген решенийым лукмо годым чыла случайлаштат лично участвоватлымым требоватлаш;

д) кеч могай вопрос да заявлений деве кеч могай партийный инстанцийыш, ВКП(б) ЦК марте шумеш обращатлалташ.

4. Партий членыш принниматлымаш исключительно индивидуальный порядок деве ышталтеш. У член шамыч установитлыме кандидатский стажым эртыше кандидат-шамыч гыч принниматлалтыт. Партий членыш сознательный, активный, коммунизм пашалан преданный пашазе-шамыч, кресаньык-шамыч да интеллигент-шамыч принниматлалтыт.

Партийыш 18 ийыш шушо ен-шамыч принниматлалтыт.

Кандидат гыч партий членыш принниматлыме порядок:

а) Партий членыш пурышо-шамыч нуным идалык деч шагал огыл пашам пырля ыштымаш дене палыше да кум ияш деч шагал огыл партийный стажым иметлыше партийын кум членжын рекомендацийыштым представлятлат.

Первый примечаний. Партий членыш комсомол гыч принниматлыме годым ВЛКСМ районный комитетын рекомендацийже партийын ик членжын рекомендацийже дек приравниватлалтеш.

Кокымшо примечаний. ВКП(б) ЦК член шамыч да членыш кандидат-шамыч рекомендаций деч воздерживатлалтыт.

б) Партийыш принниматлыме верген вопрос первичный партийный организацийын общий погынымаштыже обсуждатлалтеш да решатлалтеш, кудын решенийже райком дене, а районный делений укеан олалаште,—партий горком деве утверждатлымеке вийыш пура.

Партийыш принниматлыме нерген вопросым обсуждатлыме годым рекомендоватлыше шамычын присутствоватлымышт обязательный огыл.

в) Молодежь 20 ияш марте включительно партийыш ВЛКСМ гоч гына пура.

г) Вес партийла гыч лекше-шамыч партий членыш исключительный случайлаште гына да партийын вич членжын: лу ияш партийный стажан кум членын да дореволюционный партстажан кок членын рекомендоватлымышт почеш,—первичный парторганизаций гоч, ВКП(б) ЦК-н обязательно утверждатлымыже деве гына принниматлалтыт.

5. Рекомендоватлыше-шамыч шке рекомендацийыштын доброкачественностьышт верч ответственностьым нумалыт.

6. Кандидат гыч партий членыш принниматлыме-шамычын партстажышт тиде йолташым партий членлан утвердитлыме верген пунчалым соответствующий первичный партийный организацийын общий погынымашыжын принниматлыме кече гыч шотлалтеш.

7. Ик организацийын кеч могай членже вес организацийын паша ыштыме районыш кусныммо годым, тиде организаций тудым шке членже-шамыч шотыш зачислятла.

Примечаний. Партий член-шамычын ик организаций гыч весыш кусныммашыже ВКП(б) ЦК-н установитлыме правило почеш лийын шога.

8. Уважительный причина деч посна членский взносым кум тылзе годым тӱлыдымӧ партий член ден кандидат-шамыч партий гыч выбыватлалтшылан шотлалтыт, тидын нерген первичный партийный организаций соответствующий решенийым принниматла, кудым партий райком але горком утверждатла.

9. Иктаж кӧм партий гыч исключитлыме нерген вопросым первичный партийный организацийын общий погынымашыже решатла, кушто исключитлалтше членлан шога, да партий райком але горком утверждатла. Партий гыч исключитлыме нерген райкомын але горкомын решенийже партий обком, крайком але Союзный республикысе компартий ЦК деве утвердитлалтме марте случайыште гына вийым налеш.

10. Партий гыч исключитлыме нерген решенийым обкомын, крайкомын, Союзный республикысе компартий ЦК-н утвердитлымыже марте партийный билет партий членын кидешыже кодеш, да тудо закрытый партийный погынымашлашке кошташ правам иметла.

Партийын исключитлыме членже-шамыч нерген обком, крайком, Союзный республикысе компартий ЦК исключитлыме причиным ончыктен, верысе партийный печатеш публиковатла, тугак йонгылыш исключитлыме-шамычым восстановитлыме нергенат публиковатла.

11. Партий гыч исключитлыме нерген але исключитлыме-шамычым партий член праваш восстановитлыме нерген вопросым решатлыме годым максимум осторожность ден товарищеский забота, да партий членлан пред'явитлыме обвиненийын обоснованностьшым тщательно ончымаш обеспечиватлалтшаш.

Тыгыде проступок-шамыч верч (погынымашым миймымаш, членский взносым срокышто тӱлыдымаш да моло) партийный наказанийын высший мерыже лийше партий гыч исключитлымаш огыл, а устав деве предусматриватлыме партийный воспитаний да воздействий мера-шамыч применятлалтшаш улыт.

12. Партий гыч исключитлыме шамычын апелляцийыштым соответствующий партийный орган-шамыч нуным пурымо кече гыч кок арня срок деч вараш кодде ончышаш улыт.

II.

Партий членыш кандидат-шамыч

13. Партийыш пураш желатлыше чыла ен-шамыч кандидатлан партийын программыже, уставше, тактикыже деве ознакомитлалташ да парторганизацийлан кандидат-шамычын личный качествыштым проверятлымым обеспечиватлаш кӱлшӧ кандидатский стажым эртат.

14. Кандидатыш принниматлыме порядок (индивидуальный прием, рекомендаций-шамычым представитлымаш да нуным проверятлымаш, принниматлыме нерген первичный организацийын решенийже да тудым утвердитлымаш) партий членыш принниматлыме годымсо гаяк.

15. Кандидатский стаж ик ий срокан устанавлиматлалтеш.

16. Партий членыш кандидат-шамыч шкенышт шогымо организацийын погынымашлаштышт совещательный йук права деве участвоватлат.

17. Партий членыш кандидат-шамыч обычный членский взносым верысе партийный комитетын кассышкыже тӱлат.

III.

Партийын строенийже. Внутрипартийный демократий

18. Партийын организационный строений руководящий принципшылан демократический централизм лийын шога, тудо означатла:

а) партийын чыла руководящий органже-шамычын ӱлычын кӱшкӧ шумеш сайлалтмыштым;

б) партийный орган-шамычын шке партийный организацийышт ончылан периодический отчетностьыштым;

в) строгий партийный дисциплиным да меньшинство большинстволан подчинятлалтмыжым;

(Умбакыже 2-шо стр).

ВСЕСОЮЗНЫЙ КОММУНИСТИЧЕСКИЙ (большевик-шамыч) ПАРТИЙЫН УСТАВШЕ

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЫН СЕКЦИЙЖЕ

УМБАКЫЖЕ

г) высший орган-шамычын решенийышт низший-шамычлан безусловно обязательный улмыштым.

19. Партий территориально-производственный признак почеш строитлалтеш: иктаж могай районым обслуживатлыше партийный организаций, тиде районын ужашыже-шамычым обслуживатлыше чыла партийный организаций - шамыч шотышто высшийлан шотлалтеш, але пашан тичмаш отраслыжым обслуживатлыше партийный организаций, тиде отраслын ужашыже-шамычым обслуживатлыше чыла партийный организаций - шамыч шотышто высшийлан шотлалтеш.

20. Чыла партийный организаций - шамыч верысе вопрос - шамычым решитлымаште, нине решений-шамыч партийын решенийже-шамычлан огыт противоречитле гын, автономный улыт.

21. Кажне партийный организацийын высший руководящий органжылан общий погынымаш (первичный организаций-шамычлан), конференций (примерлан, районный, областной организаций-шамычлан), с'езд (Союзный республикласе компартий-шамычлан, ВКП(б)-лан) лийын шога.

22. Общий погынымаш, конференций але с'езд нунын исполнительный органышт лийын шогышо да организацийын пўтынь текущий пашажым вуйлатен шогышо бюром але комитетым сайлат.

23. Партийный орган-шамычым сайлымаш годым список дене голосоватлымаш чаралтеш. Голосований посна кандидатура-шамыч дене эртаралтшаш, тидын годым кандидат-шамычым отводитлаш да нуным критиковатлаш неограниченный права партийын чыла членжылан обеспечиватлалтеш. Сайлымаш кандидат-шамычым закрыто (тайно) голосоватлымаш дене эртаралтеш.

24. Партий ден правительствын эн важный решенийже-шамычым обсуждатлашлан чыла республиканский, краевой ден областной центрлаште, тугак икмыняр кугурак промышленный центрлаште городской партийный организаций-шамычын активышт созыватлалтыт, тидын годым актив-шамыч парадлан да нине решений-шамычым формально-торжественно одобритлышашлан огыл, а нуным чынак обсуждатлышашлан созыватлалташ улыт.

Кугу центрлаште городской велэ огыл, но районный партийный актив-шамычат созыватлалтшаш улыт.

25. Партийный политикан вопросшо-шамычым посна организацийлаште але пўтынь партийыште свободный да деловой обсуждатлымаш партийын кажне членжын, внутрипартийный демократий гыч лектын шогышо, ойыраш лийдыме праваже лийын шога. Внутрипартийный демократий основеш гына большевистский самокритика шаралтын да партийный дисциплина пенгыдемдалтын кертеш, дисциплина механический огыл, а сознательный лийшаш. Но партийный политикан вопросшо-шамыч шотышто кумда дискуссий, утларакшым всесоюзный масштабан дискуссий туге организоватлыме лийшаш: тудо изи меньшинствон шке воляжым партийын пытырак кугу большинствожылан навязатлаш тöчымашке але партийын единствожым пудыртышо фракционный группировка - шамычым ышташ тöчымашке, пашазе класс диктатурын вийже ден стойкостьшым лушкарен кертше расколым ышташ тöчымашке намиен ынже керт. Садлан всесоюзный масштабан кумда дискуссий тугай случайыште гына кўлешлан признатлыме лийын кертеш: а) тиде кўлешлык, шагал гын, областной але республиканский масштабан икмыняр парторганизаций-шамыч дене признатлалтеш гын; б) ВКП(б) ЦК кöргыштö партийный политикан эн важный вопросшо - шамычыште ситышынак пенгыде большинство уке гын; в) ВКП(б) ЦК-ште определенный ончымаште шогышо пенгыде большинство улмо ўмбачак, тиде политикан правильностьшым партийыште дискуссионный обсуждений дене проверятлаш кўлешлан ЦК шотла гын. Нине условий-шамычым шуктымо годым гына антипартийный элемент-шамыч могырым внутрипартийный демократий дене злоупотреблятлымаш деч партийым гарантироватлаш лиеш, нине условий-шамыч годым гына внутрипартийный демократий пашан пайдажлан кая да партий ден пашазе класын вредыштлан кучылтмо ок лий манын ўшанаш лиеш.

26. Партийым организоватлымаш схема:

а) пўтынь партийлан—Всесоюзный с'езд, ВКП(б) ЦК, Всесоюзный конференций;

б) областьлан, крайлан, Союзный республикылан—областной, краевой конференций - шамыч, Союзный республикласе компартий-шамычын с'ездышт, обком-шамыч, крайком - шамыч, Союзный республикласе компартий-шамычын ЦК;

в) округлан—окружной конференций - шамыч, окружком-шамыч;

г) олалан, районлан—городской, районный конференций-шамыч, городской, районный комитет-шамыч;

д) предприятийлан, селенийлан, Йошкар Армий ден Военно-Морской Флотысо часть-шамычлан, учреждений-шамычлан—общий погынымаш-шамыч, первичный партийный организаций-шамычын конференцийышт, первичный партийный организаций шамычын бюрошт.

27. Партийный решений-шамычым шуктен шогымо шотышто практический пашалан ВКП(б) ЦК-ште тыгай управлений ден отдел-шамыч улыт: а) Кадр-шамыч Управлений, б) Пропаганда ден агитаций Управлений, в) Организационно-инструкторский отдел, г) Ялозанлык отдел, д) Школа-шамыч отдел; окружкомлаште, обкомлаште, крайком ден Союзный республикласе компартий-шамычын ЦК-штышт: а) Кадр-шамыч отдел, б) Пропаганда ден агитаций отдел, в) Организационно - инструкторский отдел, г) Ялозанлык отдел, д) Военный отдел; партий горком ден райкомлаште: а) Кадр-шамыч отдел, б) Пропаганда ден агитаций отдел, в) Организационно - инструкторский отдел, г) Военный отдел.

Военный отдел-шамычын обязанностьшт военнообязанный-шамыч учетым шындымаш пашаште, призывым организоватлымаште, война годым мобилизацийыште, противовоздушный обороным организоватлымаш пашаште, молыштат военный орган-шамычлан полышым пумаш.

Обкомлаште, крайкомлаште да Союзный республикласе компартий-шамычын ЦК-штышт пропаганда ден агитаций отдел-шамычым да кадр-шамыч отделым вуйлатымаш посна секретарь-шамыч ўмбак пышталтшаш.

28. Партийын кажне организацийже, тудым йöршешлан утвердитлыме деч вара, соответствующий высший партийный организаций санкцийже почеш шкаланже печатьым налаш правам иметла.

IV.

Партийын высший органже-шамыч

29. В К П (б)-н верховный органже ВКП(б) с'езд улеш. Очередной с'езд-шамыч кум ийыште ик гана деч шуэн огыл созыватлалтыт. Чрезвычайный с'езд-шамыч ВКП(б) ЦК-н шкенжын инициативыже почеш але пытартыш партийный с'ездыште представитлыме член-шамычын 1/3 деч шагал огыл ужашыжын требованийже почеш созыватлалтыт. Партийный с'ездым созыватлымаш да ончышаш паша радам с'езд марте тылзат пелэ деч вараш кодде увертаралтыт. Чрезвычайный с'езд-шамыч кок тылзе срокышто созыватлалтыт.

С'езд пытартыш очередной с'ездыште партийын представитлыме чыла членже-шамыч гыч пелыже представитлыме лиеш гын, тудо действительныйлан шотлалтеш.

Партий с'ездыш представительство норма - шамыч ВКП(б) Центральный Комитет деке устанавливатлалтыт.

30. Чрезвычайный с'ездым 29-ше пунктышто ончыктымо срокышто ВКП(б) Центральный Комитетын созыватлыдымыже случайыште, чрезвычайный с'ездым созыватлаш требоватлыше организаций-шамыч, чрезвычайный с'ездым созыватлыме шотышто ВКП(б) Центральный Комитетын праваже дене пользоватлыше организационный комитетым ышташ правам иметлат.

31. С'езд:

а) ВКП(б) Центральный Комитетын, Центральный ревизионный комиссийын да моло центральный организаций-шамычын отчетыштым колыштеш да утверждатла;

б) партийын программыже ден уставшым угыч онча да ваштала;

в) текущий политикан тўн вопросшо-шамыч шотышто партийын тактический линийжым определятла;

г) ВКП(б) Центральный Комитет ден Центральный ревизионный комиссийым сайла.

32. ВКП(б) Центральный Комитет ден Центральный ревизионный комиссий с'ездын установитлыме состав дене сайлалтыт. ВКП(б) Центральный Комитет член-шамычын выбыватлымышт годым, тудын составше с'ездын сайлыме кандидат-шамыч гыч ешаралт шога.

33. Центральный Комитет 4 тылзыште икте деч шагал огыл пленарный заседанийым иметла. ЦК членже кандидат-шамыч ЦК пленум-шамычын заседанийыште совещательный йўк права дене присутствоватлат.

34. ВКП(б) Центральный Комитет организоватла: политический пашалан—Политический бюром, организационный пашам общий вуйлатымашлан—Организационный бюром, организационно - исполнительный характеран текущий пашалан—Секретариатым, партийын да ВКП(б) ЦК-н решенийыштым исполнитлымашым проверятлышашлан—Партийный Контроль Комиссийым.

35. Партийный Контроль Комиссий:

а) партийын да ВКП(б) ЦК-н решенийыштым партийный организаций - шамычын да советско-хозяйственный орган-шамычын исполнитлымашыштым контролироватла;

б) верласе партийный организаций-шамычын пашаштым проверятла;

в) ВКП(б) программым, уставым, партийный дисциплиным нарушатлымашыште титакан-шамычым ответственностьыш привлекатла.

36. ВКП(б) Центральный Комитет с'езд-шамыч кокла жапыште партийын пўтынь пашажым вуйлата, моло партий-шамыч дене организаций да учреждений-шамыч дене сношенийыште партийым представлятла, партийын тўрлö учреждений-шамычым организоватла да нунын деятельностьыштым вуйлата, тудын контрольжо дене пашам ыштыше центральный орган-шамычын редакцийыштым назначатла, да верласе шолдра организаций-шамычын партийный органыштын редакцийыштым утверждатла, общественный значениян предприятий-шамычым организоватла да нунгая, партийын вийже ден средстваже-шамычым распределятла, центральный касса дене заведыватла.

ВКП(б) Центральный Комитет центральный советский ден общественный организаций-шамычын пашаштышто улшо партийный группа-шамыч гоч направлятла.

37. Партийный с'езд-шамыч кокла жапыште ВКП(б) Центральный Комитет партий политикан назреватлалт шушо вопросшо-шамычым обсуждатлышашлан, верысе партийный организаций-шамычын представительышт гыч Всесоюзный партийный конференцийым идалыкыште ик гана деч шуэн огыл созыватла.

Всесоюзный конференцийын делегатше-шамыч обком, крайком ден Союзный республикласе компартий ЦК-шамычын пленумешышт сайлалтыт.

Всесоюзный конференцийыш сайлымаш порядок да представительство норма-шамычым ВКП(б) ЦК устанавливатла.

ВКП(б ЦК член-шамыч, нуно верласе организаций-шамычын уполномочийышт почеш делегат огытыл гын, Всесоюзный конференцийын пашаштыже совещательный йўк права дене участвоватлат.

38. Всесоюзный конференцийлан ВКП(б) ЦК член-шамычын ужашыжым заменитлаш права, вес семынже ВКП(б) ЦК член улмо шке обязанностьышт шуктымашым обеспечитлыдыме ВКП(б) ЦК-н посна членже-шамычым ВКП(б) ЦК-н составше гыч лукташ да нуным весе-шамыч дене, но партий с'ездын сайлыме ВКП(б) ЦК составын 5 ужаш гыч ик ужашыже деч шуко огыл количество дене, заменитлаш права пуалтеш.

Всесоюзный конференций ВКП(б) ЦК член - шамыч составым партий с'ездын сайлыме кандидат-шамыч гыч ешара да нунын олмеш ВКП(б) ЦК членыш кандидат-шамычым кўлеш нарe сайла.

39. ВКП(б) ЦК член-шамычым вашталтыме да ВКП(б) ЦК член - шамыч составыш у кандидат-шамычым сайлыме нерген ВКП(б) ЦК-н утверждатлымыжлан нуждатлыдыме решений деч посна, Всесоюзный конференцийын решенийже-шамычым ВКП(б) ЦК утверждатла.

ВКП(б) ЦК-н утвердитлыме, Всесоюзный конференцийын решенийже-шамыч чыла партийный организаза-

(Умбакыже 3-шо стр).

ВСЕСОЮЗНЫЙ КОММУНИСТИЧЕСКИЙ (большевик-шамыч) ПАРТИЙЫН УСТАВШЕ

КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЫН СЕКЦИЙЖЕ

УМБАКЫЖЕ

ций-шамычлан обязательный улыт.

40. Большевистский вуйлатымашым да политический пашам усилитлышашлан верч, ВКП(б) Центральный Комитет социалистический строительствын калык озанлыклан да пӱтынь эллан поснак важный значенийым налын шогышо шенгелан кодшо участкылаштыже политический отдел-шамычым создаватлаш да ВКП(б) ЦК партийный организаторжо-шамычым ойыраш, тугак политический отдел-шамычын шке ударный задачышт шуктен толмышт семын, — нуным производственно - территориальный признак почеш обычный партийный органыш савырашправам иметла.

Политотдел - шамыч ВКП(б) ЦК-н утверждатлыме особый инструкций-шамыч основеш пашам ыштат.

41. ВКП(б) Центральный Комитет шке пашаже нерген партийный организаций-шамычым регулярно информироватла.

42. Центральный ревизионный комиссий ревизоватла: а) партийын центральный органлаштыже пашан каймашын писылыкше ден чынлыкшым да ВКП(б) ЦК секретариат аппаратшын налаженностьшым; б) ВКП(б) ЦК-н кассыже ден предприятийже-шамычым.

V. Партийын областной, краевой ден республиканский организацийже-шамыч

43. Областной, краевой, республиканский партийный организацийын высший органже областной, краевой партийный конференций але Союзный республика компартийын с'ездше улеш, а нунын промежуткышто — областной комитет, краевой комитет, Союзный республика компартийын ЦК-же. Шкенынын деятельностьыштышт нуно Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партийын да тудын руководящий органже-шамычын пунчалышт дене руководстволталтыт.

44. Очередной областной, краевой конференцийым але Союзный республика компартийын с'ездшым областной, краевой комитет, Союзный республика компартийын ЦК-же талукат пелыште ик гана созыватла, а чрезвычайный—областной комитетын, краевой комитетын, Союзный республика компартий ЦК-н решенийышт почеш але областной, краевой, республиканский парторганизацийыш пурышо организацийысе член-шамыч общий шотын $^1/_3$ ужашыжын требованийже почеш созыватлалтеш.

Областной, краевой конференцийыш, Союзный республика компартийын с'ездышкыже представительство норма-шамычым областной комитет, краевой комитет, Союзный республика компартийын ЦК-же устанавливатлат.

Областной, краевой конференций, Союзный республика компартийын с'ездше областной, краевой комитетым, Союзный республика компартий ЦК-н, ревизионный комиссийын да моло областной, краевой, республиканский организаций-шамычын отчетыштым колыштеш да утверждатла, областьыште, крайыште але республикыште партийный, советский, хозяйственный, профсоюзный пашан вопросшо-шамычым обсуждатла да областной комитетым, краевой комитетым, Союзный республика компартийын ЦК-жым, ревизионный комиссийым да партийын Всесоюзный с'ездышкыже делегат - шамычым сайла.

45. Областной, краевой комитет, Союзный республика компартийын ЦК-же текущий пашалан 11 енг деч утла огыл составан соответствующий исполнительный орган шамычым да 4—5 секретарьым, тиде шотышто первый секретарьым, кокымшо секретарьым, кадр-шамыч шотышто секретарьым да пропаганда шотышто секретарьым выделятла, нуным ВКП б) ЦК утверждатла. Секретарь-шамычлан вич ий деч изи огыл партийный стаж обязательный.

46. Областной комитет, краевой комитет, Союзный республика компартийын ЦК-же областьын, крайын, республикын пределыштыже партийын тӱрлӧ учреждений-шамычым организоватла, нунын деятельностьышт дене руководитла, тудын контрольжо дене пашам ыштыше областной, краевой, республиканский партийный органын редакцийжым назначатла, внепартийный организацийлаште партийный группа-шамыч дене руководитла, областьлан, крайлан, республиклан общий значенийым иметлыше шкенжын предприятийже-шамычым организоватла да нангая, шкенжын организацийже пределыште партийын виймым да средствыжым распределятла, областной, краевой, республиканский партийный касса дене заведыватла.

47. Областной комитетын, краевой комитетын, Союзный республика компартий ЦК-н пленумжо кум тылзыште ик гана деч шуэн огыл погалтеш.

48. Край ден Союзный республика-шамычын составышкышт пурышо автономный республикын, тугак национальный ден моло область-шамычын партийный организацийышт краевой комитет-шамычын, Союзный республика компартий ЦК-шамычын вуйлатымышт почеш пашам ыштат да шкеныштын внутренний илышыштышт партий уставын краевой ден республиканский организаций-шамыч нерген V главаштыже изложитлыме положений-шамыч дене руководстволталтыт.

VI. Партийын окружной организацийже-шамыч

49. Округ-шамычым иметлыше область, край ден республиклаште нине округлаште окружной партийный организаций - шамыч ышталтыт.

Окружной партийный организацийын высший органже окружной комитетын талукат пелыште ик гана деч шуэн огыл погымо окружной партийный конференций, окружной комитетын решенийже почеш але окружной организацийыш пурышо организацийласе член-шамыч общий шотын $^1/_3$ ужашыжын требованийже почеш погымо чрезвычайный окружной партийный конференций улеш.

Окружной конференций окружной комитетын, ревизионный комиссийын да моло окружной партийный организаций-шамычын отчетыштым колыштеш да утверждатла, партийын окружной комитетшым, ревизионный комиссийым да областной, краевой конференцийыш але Союзный республика компартийын с'ездышкыже делегат-шамычым сайла.

50. Окружной комитет 9 енг деч утла огыл составан бюром да окружкомын 4 секретарьжым, тиде шотышто первый секретарьым, кокымшо секретарьым, кадр-шамыч шотышто секретарьым да пропаганда шотышто секретарьым сайла. Секретарь-шамычлан кум ияш партийный стаж обязательный. Окружной комитетын секретарьже-шамычым обком, крайком, Союзный республика компартийын ЦК-же утверждатла.

51. Окружной комитет округ пределыште партийын тӱрлӧ учреждений-шамычым организоватла да нунын деятельностьышт дене руководитла, тудын вуйлатымыже да контролироватлымыже дене пашам ыштыше окружной партийный органын редакцийжым назначатла, внепартийный организацийлаште партийный группа-шамыч дене руководитла, окружной значенийым иметлыше шкенжын предприятийже-шамычым организоватла, округ пределыште партийын вий ден средстважым распределятла, окружной партийный касса дене заведыватла.

VII. Партийын городской ден районный (сельский ден городской) организацийже-шамыч

52. Городской, районный партийный конференцийым городской, районный комитет талукышто ик гана деч шуэн огыл пога, чрезвычайный — городской, районный комитетын решенийже почеш але городской, районный организацийыш пурышо организацийласе член-шамыч общий шотын $^1/_3$ ужашыжын требованийже почеш созыватлалтеш.

Городской, районный конференций городской, районный комитетын, ревизионный комиссийын да моло городской, районный организаций-шамычын отчетыштым колыштеш да утверждатла, городской, районный комитетым, ревизионный комиссийым да краевой, областной конференцийыш але Союзный республика компартийын с'ездышкыже делегат-шамычым сайла.

53. Городской районный комитет 7—9 енг составан бюром да партий горкомын, райкомын кум секретарьжым избиратла. Городской, районный комитетын секретарьже-шамычлан кум ий деч изи огыл партийный стаж обязательный. Городской ден районный комитет-шамычын секретарьыштым обком, крайком, Союзный республика компартийын ЦК-же утверждатла.

54. Городской, районный комитет предприятийлаште, совхозлаште, МТС-лаште, колхозлаште да учреждений лаште первичный партийный организаций-шамычым организоватла да утверждатла, коммунист-шамыч регистрацийым нангая, олан, районын пределыштыже партийын тӱрлӧ учреждений-шамычым организоватла да нунын деятельностьышт дене руководитла, тудын вуйлатымыже да контрольжо дене пашам ыштыше, городской, районный партийный органын редакцийжым назначатла, внепартийный организацийлаште партийный группа-шамыч дене руководитла, общегородской, районный значенийым иметлыше шкенжын предприятийже-шамычым организоватла, ола ден район пределыште партийын вий ден средстважым распределятла, городской, районный партийный касса дене заведыватла. Городской, районный комитет областной комитетлан, краевой комитетлан, Союзный республика компартийын ЦК-лан шкенжын деятельностьшо нерген отчетым ВКП(б) ЦК-н установитлыме срокышто да форма почеш представлятла.

55. Городской, районный комитетын пленумжо тылзыште ик гана деч шуэн огыл погалтеш.

56. Шолдра олалаште, ВКП(б) ЦК-н разрешитлымыже дене, городской комитетлан подчинятлалтше районный организаций-шамыч ышталтыт.

VIII. Партийын первичный организацийже-шамыч

57. Партийын основыжо первичный партийный организаций-шамыч улыт.

Первичный партийный организаций-шамыч фабриклаште, заводлаште, совхозлаште, МТС-лаште да моло хозяйственный предприятийлаште, колхозлаште, Йошкар Армий ден Военно-Морской Флот частьлаште, селалаште, учреждениилаште, учебный заведенийлаште да моло вереат, партийын кум членже деч шагал огыл улмо годым создаватлалтыт.

Партийын кум членже деч шагал улшан предприятийлаште, колхозлаште, учреждениилаште да моло вереат партий райкомын, горкомын але политотделын выделятлыме парторгын вуйлатыман кандидатский але партийно-комсомольский группа - шамыч ышталтыт.

Первичный партийный организаций-шамычым районный, городской комитет-шамыч але соответствующий политотдел-шамыч утверждатлат.

58. Пӱтынь предприятийым, учреждениййым да молым охватыватлыше общий первичный партийный организаций кӧргышто партийын 100 утла членже да кандидатше улшан предприятийлаште, учреждений лаште, колхозлаште да моло вереат кажне посна случайыште райкомын, горкомын але соответствующий политотделын утверждатлымыже дене цех, участок, отдел да моло вереат партийный организаций-шамычым организоватла кертыт.

100 член ден кандидат деч шагал улшан цеховой, участковый да моло организаций-шамыч кӧргыштӧ, тугак первичный партийный организаций-шамыч кӧргыштӧ бригадылаште, предприятийын агрегатлаштыже партийный группа-шамыч ышталт кертыт.

59. Партийын 500 утла членже да кандидатше улшан шолдра предприятий ден учреждениилаште, кажне посна случайыште ВКП(б) ЦК-н разрешитлымыже дене, нине предприятийласе цеховой парторганизаций-шамычлан первичный партийный организацийын праважым пуымо дене партийын заводской комитетше-шамыч ышталт кертыт.

60. Первичный партийный организаций пашазе-шамычын, кресаньык-шамычын да интеллигенцийын массыштым партийын руководящий органже - шамыч дене кылда. Тудын задачыже-шамыч улыт:

а) заводской пресса дене руководствым обеспечитлен, партийный лозунг ден решений-шамычым проводитлыме шотышто массышт агитационный ден организационный паша;

б) партийыш у член-шамычым шупшмаш да нунын политически воспитатлымаш;

(Умбакыже 4-ше стр).

ВСЕСОЮЗНЫЙ КОММУНИСТИЧЕСКИЙ (большевик-шамыч) ПАРТИЙЫН УСТАВШЕ
КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ИНТЕРНАЦИОНАЛЫН СЕКЦИЙЖЕ

МУЧАШЫЖЕ

в) райкомлан, горкомлан але политотделлан тудын пӱтынь практический пашаштыже полшымаш;

г) предприятийлаште совхозлаште, колхозлаште да моло вереат производственный планым выполнятлашлан, трудовой дисциплиным укрепитлашлан да социалистический соревнований ден ударничествым развиватлашлан массым мобилизоватлымаш;

д) предприятийлаште, совхозлаште, колхозлаште расхлябанность ваштареш да пашам бесхозяйственно виктарыме ваштареш кучедалмаш да пашазе, служащий ден колхозник-шамычын культурно-бытовой условийыштым саемдыме нерген кажне кечын тыршымаш;

е) элын экономический ден политический илышыштыже активно участвоватлымаш.

61. Производственный предприятийлаште, тиде шотыштак совхозлаште, колхозлаште да МТС-лаште первичный партийный организаций-шамычын рольыштым да предприятийын паша состояний же верч нунын ответственностьыштым нӧлталашлан виде организаций-шамычлан предприятий администрацийын деятельностьым контролироватлаш права пуалтеш.

Советский учреждений-шамычын посна паша условийыштлан лийын, контроль функций-шамыч дене пайдаланен кертдыме наркоматский партийный организаций-шамыч учреждениййын пашаштыже ситыдымаш-шамыч нерген сигнализироватлаш, наркоматын да тудын посна пашаенже-шамычын пашаштышт ситыдымаш шамычым палемдаш, шкеныштын материалышт ден соображенийыштым ВКП(б) ЦК-ш да наркоматын руководительже-шамычлан колтылаш обязан улыт.

Наркоматласе первичный партийный организаций-шамычын секретарьыштым ВКП(б) ЦК утверждатла.

Наркомат центральный аппаратын чыла коммунистпашаенже-шамыч ик общенаркоматский партийный организацийыш пурат.

62. Текущий пашам виктарашлан первичный партийный организаций ик ийлан 11 ен деч утла огыл составан бюром сайла.

Первичный парторганизаций-шамычын бюрошт партийын 15 членже деч шагал огыл улшан парторганизацийлаште ышталтыт.

Партийын 15 членже деч шагал улшан партийный организацийлаште бюро ок ышталт, а первичный парторганизацийын секретарьже сайлалтеш.

Партийын членже-шамычым писын ончен куштышашлан да коллективный руководство духеш воспитатлышашлан, партийын 15 деч шагал огыл, но 100 деч утла огыл членже улшан цеховой партийный организаций-шамычлан цеховой партийный организацийын бюрожым 3 гыч 5 ен марте составаным, а партийын 100 утла членже улшаныште—5 гыч 7 ен марте составаным сайлаш права пуалтеш.

Партийын 100 деч утла огыл членжым ушен шогышо первичный партийный организацийлаште партийный пашам, как правило, производствышто паша деч утарыдыме пашаен-шамыч ыштат.

1.000 ен марте партий член-шамыч количестван первичный парторганизацийлаште 2—3 платный пашаен пашам ышта, а 3 тӱжем марте да утла членшамыч количестванылште производствышто паша деч утарыме 4—5 йолташ-шамыч пашам ыштат.

Первичный ден цеховой парторганизаций - шамычын секретарьыштлан ик ий деч шагал огыл партийный стаж обязательный.

IX.
Партий ден комсомол

63. ВЛКСМ шке пашажым ВКП(б)-н руководствыжо дене ышта. Комсомолын руководящий органже лийын, ВЛКСМ ЦК ВКП(б) ЦК-лан подчинятлалтеш. ВЛКСМ-ын верласе организацийже-шамычын пашаштым соответствующий республиканский, краевой, областной, городской, районный партийный организаций-шамыч виктарат да контролироватлат.

64. Партийын членже але кандидатше-шамыч улшо ВЛКСМ член-шамыч, нуно комсомольский организацийлаште руководящий пост-шамычым огыт заниматле гын, партийыш пурымо моментышт гыч комсомол гыч выбыватлат.

65. Чыла государственный ден озанлык строительствыште ВЛКСМ партийын активный помощникше улеш. Социалистический строительствын чыла областьыштыжат, поснак тушто, кушто первичный партийный организаций-шамыч уке, комсомольский организаций-шамыч пашаште партийный директива-шамычын активный проводникшт лийшаш улыт.

66. Предприятий, колхоз, совхоз, учреждений-шамычын пашаштышт ситыдымаш шамычым корандымаште да нунылан пашам саемдымаште, социалистический соревнований ден ударничествым организоватлымаште, массовый кампанийшамычым эртарымаште да тулеч молынтат кӱлеш полышым пумо задача-шамыч дене кылдалтше чыла вопросым обсуждатлымаште да соответствующий парторганизаций-шамыч ончылан шындымаште комсомольский организаций-шамыч кумда инициативын пражым иметлат.

Х.
Йошкар Армийыште, Военно-Морской флотышто да транспортышто парторганизаций-шамыч

67. Пашазе - Кресаньык Йошкар армийыште партийный пашан руководствыжым ВКП(б) ЦК-н Военный отделже права дене пашам ыштыше РККА Политический управлений, да Пашазе-Кресаньык Военно-Морской Флотыштат, тугак транспортысо семынак —ВКП(б) ЦК-н Военно-Морской отдел ден соответствующий транспортный отделже права дене пашам ыштыше Военно-Морской Флотын Политический управлевийже да транспортын Политический управленийже шуктен шогат.

РККА Политический управлений, Военно-Морской Флотын Политический управлений да транспортын Политический управленийже шке руководствыштым нунын назначатлыме политотдел, военком, парторгшамыч да соответствующий армейский, флотский ден дорожный конференцийлаште сайлыме партийный комиссий-шамыч гоч эртарат.

Йошкар Армийыште, Военно-Морской Флотышто да транспортышто партийный организаций-шамыч ВКП(б) ЦК-н утверждатлыме особый инструкцийжешамыч основеш пашам ыштат.

68. Округ, флот ден армий политуправлений-шамычын начальникыштлан да кӱртвӧ корно политотдел - шамычын начальникыштлан 5 ияш партийный стаж, дивизий ден бригада политотдел-шамычын начальникыштлан — 3 ияш партийный стаж обязательный.

69. Политорган - шамыч верласе партийный комитет-шамыч дене политорган ден военком-шамычын руководительыштын верласе партийный комитетлаште эреак участвоватлымышт дене, а тугак воинский частьлаште да транспорт политотдел-шамычын политпашашт нерген политорган ден военком шамычын начальникыштын докладыштым парткомлаште систематически колыштмо дене тесный связьым поддерживатлаш обязан улыт.

XI.
Внепартийный организацийлаште партийный группа-шамыч

70. Чыла с'ездлаште, совещанийлаште да советский, профсоюзный, кооперативный ден моло массовый организаций-шамычын сайлыме органлаштышт, кушто партийын кум членже деч шагал огыл уло, партийный группа-шамыч организоватлалтыт, нунын задачышт партийын влияниймым чыла могырымат вияндымаш да тудын политикыжым беспартийный-шамыч коклаште проводитлымаш, партийный ден государственный дисциплиным пеҥгыдемдымаш, бюрократизм ваштареш кучедалмаш, партийный ден советский директива-шамычым шуктен шогымашым проверятлымаш улеш.

Текущий пашалан группа секретарьым сайла.

71. Партийный группашамыч соответствующий парторганизаций-шамычлан подчинятлалтыт (ВКП(б) ЦК, Союзный республикласе компартий ЦК, крайком, обком, окружком, горком, райком).

Чыла вопрос шотыштат группа-шамыч руководящий партийный орган-шамычын решенийышт дене строго да неуклонно руководствоватлалтшаш обязан улыт.

XII.
Партийный дисциплиным нарушатлыме верч взысканийын мерыже-шамыч

72. Партийын единствожым аралымаш, двурушничествым, фракционный кучедалмашын да расколын малейший попыткыже-шамыч ваштареш беспощадно кучедалмаш, партийный ден государственный дисциплиным проводитлымаш партийын чыла членже-шамычын да чыла партийный организаций - шамычын эн первый шуктышаш обязанностьышт улеш.

73. Партийный ден советский центр - шамычын пунчалышт писын да точно шукталтшаш улыт. Высший организаций-шамычын пунчалыштым шуктыдымаш да партийын общественный мневийже дене преступныйлан признаватлыме моло проступок-шамыч шке почешышт тыгай мера-шамычым ыштымашке намият: организацийлан — порицаний да общий перерегистраций (организацийым роспуститлымаш); партийын посна членже-шамычлан—порицанийын тиде але вес видше (на вид шындымаш, выговор да тулеч молат), публичный порицаний, ответственный партийный ден советский паша деч ик жаплан корандымаш, партий гыч лукмаш, проступок нерген административный ден судебный власть-шамычлан увертарыме дене партий гыч лукмаш.

74. ВКП(б) ЦК член-шамыч могырым партийный ден государственный дисциплиным нарушатлыме, двурушничествым да фракционностьым возродитлыме але допуститлыме случайлаште ВКП(б) ЦК нунын дек ВКП(б) ЦК состав гыч лукмашым да, крайний мера семын, партий гыч лукмашым применятлаш правам иметла.

ВКП(б) ЦК член-шамыч дек да ВКП(б) ЦК членыш кандидат-шамыч дек тыгай крайний мерым приниматлымашын условийже ВКП(б) ЦК членыш чыла кандидат-шамычым ӱжмӧ дене ВКП(б) ЦК пленумым созыватлымаш лийшаш. Партийын эн утларак ответственный руководительже-шамычын тыгай общий погынымашыже кумыт гыч кок ужаш йӱк-шамыч дене ВКП(б) ЦК членым ВКП(б) ЦК состав гыч але партий гыч лукмашым кӱлешлан признатла гын, то тыгай мера тунамак шукталтшаш.

XIII.
Партийын окса средстваже

75. Партийын да тудын организацийже - шамычын окса средстваже членский взнос - шамыч, партийын предприятийже-шамыч деч доход - шамыч ден моло поступлений гыч составлятлалтеш.

76. Партий член ден кандидат-шамычлан тылзе еда тӱлышаш членский взносшамыч тыгай размер дене устанавливатлалтыт:

Пашадарым				
100 теҥге марте	налше-шамыч		20 коп.	тӱлат
101 гыч 150	„	„	60 „	„
151 гыч 200	„	„	1 теҥгем	„
201 гыч 250	„	„	1 теҥгеат 50 коп.	„
251 гыч 300	„	„	2 теҥгем	„
300 деч кӱшкӧ 500	„	„	пашадарын 2 проц.	„
500 деч кӱшкӧ	„	„	пашадарын 3 проц.	„

Пеҥгыде пашадарым иметлыдыме партий член ден кандидат - шамычлан членский взносын размержым ВКП(б) ЦК определятла.

77. Кандидатыш пурымо годым вступительный взнос налме пашадар гыч 2 процент размер дене налалтеш.

Отв. редактор— К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.
Упол. Главлита Мар. АССР А—295. г. Йошкар-Ола, 1 типография Маргосиздата.